

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30'—, naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana na zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Kako sodijo socijalni demokrati o razveljavljenju naprednih poslancev ljubljanskih.

Včerajšnja »Zarja«, glasilo jugoslovanske socialne demokracije piše na uvodnem mestu pod naslovom »Strahovlada« o razveljavljenju deželnozborskih mandatov Reiserja in Ribnikarja. Prinašamo njen članek dobesedno, da vidijo osobito nam priistaži na deželi kako sodijo razveljavljene celo politični nasprotniki naprednjakov. Glasi se takole:

»Optimisti so se kruto prevarali. Kakor poročamo na drugem mestu, je klerikalna klika v kranjskem deželnem zboru izvršila politično tolovajstvo, ki ga je pripravljala od lanskega leta brezobzirno in dosledno, kateremu je žrtvovala Sukljeta in katero je z vso jasnostjo napovedala na zadnji seji verifikacijskega odseka. Razveljavila je Reiserjev in Ribnikarjev mandat.

Deželni predsednik je sedel v pričo tega sklepa na svojem mestu, brez besede, in očividno ni vedel, kaj bi počel. Večina deželnega zbora je potepala zakon, dala klofuto vladi, pljunila pristojnosti v obraz. Ali zastopnik vlade ni vedel, kaj storiti na to. Najbrže se nima direktive z Dunaja; najbrže ga je klerikalni sklep presenetil. Dasiravno je moral vsak kanclerist razumeti, da izvrše klerikalci danes, ravno danes, kar so tako imenitno predrzno vpe-ljali.

Vladna zadrega ni naša skrb. Zadrega je pač velika in baron Schwarz se nam smili. Očividno ne sme kranjski deželni predsednik imeti več samostanosti od kakšnega diurnista. In če baron Schwarz ne ve, kako »stoji« dr. Šušteršič momentano z grofom Stürgkhom, tedaj seveda ne more nič drugega kakor molčati. Enkrat se postavlja načelnik vlade, grof Stürgkh, v državni zboru, da se ne bo uklanjal sklepom parlamenta, storjenim pravilno na postavni podlagi; drugi se načelnik vlade ne upa ziniti, ko krši teroristična večina kranjskega deželnega zbora veljavno postavlo in zasmehuje vladne odredbe... Vsekakor mučen položaj, za katerega ne zavidamo ekselence barona Schwarza.

Ali — vlada naj reče in stori, karkoli hoče. Dejstvo ostane neizpremenjeno, da je klerikalna banda v kranjskem deželnem zboru izvršila politično lumparijo in da se je do dobrega razkrinkala. Postavila se je na to stališče: Večina smo, in delamo, kar hočemo. Postava nas nič ne briga, ker imamo večino. Naša volja je zakon. Kranjsko deželo smatramo za svojo last in bomo po njej razsajali, kakor se nam bo ljubilo.

Z demokratičnimi frazami, s hinavsko demagogijo se je črna drhal prislepala do komande v deželi. Z jezuitskih jezikov se je neprenehoma cedila beseda »ljudstvo, ljudstvo, ljudstvo«. Obljubovala je pošteno gospodarstvo, obljubovala socialne reforme, obljubovala demokracijo. Komaj je svojat dobila moč v svoje kremplje, pa je popljuvala vse svoje obljube ter instalirala v deželi strahovlado brez primere. Zakaj drhal je tako pijana svojih »zmag«, da se smatra za graniten stoli in misli, da ji je sam hudič garantiral poveljstvo na Kranjskem za vse večne čase. Sam hudič! Zakaj v Boga, ki ga ima pri vsaki drugi besedi med zobmi, prav gotovo ne veruje.

Kaj sta dva liberalna mandata! Nam ni nič

do Reiserja in nič do Ribnikarja. Še za liberalce ni to življensko vprašanje, zakaj za opozicijo je končno vseeno, če ima dva mandata več ali manj. Toda razveljavljenje teh dveh mandatov je simbol in simptom. Za ta akt političnega tolovajstva ni niti sence opravičenosti. In kakor je banda razveljavila Reiserjev in Ribnikarjev mandat, tako lahko razveljavi vse opozicijske mandate. Argumenti, s katerimi je izvršila ta terorizem, so čisto enaki, kakor če bi rekla: Tavčarjeva brada nam ni všeč, njegov mandat je neveljaven; Gangl je presladak, vzemimo mu mandat; Triller ima dvakrat črko »r« v svojem imenu, proč z njegovim mandatom.

Strahovlada. Pa če bi bila vsaj strahovlada žemalnih ljudi, diktatura, ki pripravljala tla demokraciji. Ali opraviti imamo s terorizmom klike, ki je sama pod komando tuje sile, klike, v kateri sploh ne sme biti glav, misli in prepričanj, ampak le slepa pokorščina, plezanje po trebuhu pred malikom klerikalnega strankarskega interesa, pred malikom, v katerem je poosebljena hinavščina, avtokracija in poželjivost.

Včerajšnji čin klerikalne klike je bil za marsikoga kakor operacija očesne mreže. Vpričo tega zlodejstva mora vsakdo spoznati, da vlada na Kranjskem banda, ki je sposobna vsake hudobije. Zoper to drhal izvesti neizprosno boj, je najaktualnejša naloga vsega zavednega ljudstva v tej ubogi deželi. Prvo in glavno geslo vsega političnega boja na Kranjskem mora biti: Dol s klerikalno strahovlado! Šele kadar je izvršena ta naloga, bo prosta pot do drugih, višjih ciljev.

Dol s klerikalno strahovlado!

Interpelacija

poslanca Ribnikarja in tovarišev na gospoda deželnega predsednika radi spopolnitve telefonskega omrežja v Ljubljani in na Kranjskem sploh.

Trgovci in drugi interesenti, ki bi radi dobili v Ljubljani urbano telefonsko zvezo, trpe občutno škodo pri trgovini in svojem obratu, ker jim tega ni mogoče. Že skoraj 2 leti je namreč ljubljani, telefon, centrala premajhna, vsled česar morajo novi naročniki čakati nanjo toliko časa, da kdo izmed starih naročnikov odstopi.

Še večji nedostatk si pri interurbannem telefonskem prometu. Kdor hoče govoriti Dunajem ali s kako drugo interurbanno telefonsko štacijo, ima posebno srečo, ako mu ni treba na zvezo čakati po več ur, ali celo po celo pol dne. Da je telefonska zveza Dunaj-Gradec-Ljubljana-Trst-Gorica-Pulj izredno močno zasledena, dokazuje že dejstvo, da so uradni pogovori na tej progi sploh prepovedani in le v najnujnejši sili dovoljeni. Vzroka temu nedostatku pa je iskati v tem, da imamo v Ljubljani 2 telefonski interurbani zvezi, dočim bi bila tretja nujno potrebna. Naša dežela, kar se tiče telefonskega omrežja, se sploh zelo zanemarja. Dočim imajo na Nižavstrijskem in tudi po drugih kronovinah že zelo majhni kraji telefonske štacije, pri nas niti mesta, kakor Idrija, Kranj, Kamnik, Novo Mesto, Krško, Postojna itd., niti tako važni prometni kraji kot so Jesenice, Domžale, Vrhnika, Bled, Bohinj itd. nimajo potrebne telefonske zveze. Vseled zanemarjenih telefonsko-prometnih razmer, trpi trgovina in obrt v deželi neznansko.

vroč. Toda bojeval se je. Spomladi je bil birman. Razburljiva predstava, ko so prisegli »plebejci« pri telesu in krvi Kristusa, da se ne bodo nikdar več pečali s stvarmi, ki so jih prej izvrševali je močno vplivalo na njega. Nesramna sleparija s Högstedtovim vinom liter po 65 ker in s Lekströmovimi oblati, pfund po eno krono, kar so izdajali duhovniki za meso in kri že pred več kot 1800 leti usmrčenega Nazarečja, na to sleparijo ni mislil, ker v tem trenutku ni nihče vzbujal refleksij, temveč se samo udajal »razpoloženju«.

Naslednje leto je napravil maturo. Studentska čepica ga je zelo veselila, ker se je nezavestno čutil, v njeni posesti kot člana gospodujočega razreda. Tudi se je zdelo njemu in njegovim kolegom, da so zelo naobraženi, in učitelji so jih spoznali za zrele. Toda če bi vsaj obvladali ti visoko leteči mladeniči vse ono, s čemur so se tako postavljali.

Če bi jih kdo poslušal v njihovi gostilni, ko so zadrževali, da ne znajo pet odstotkov vsakega predmeta o katerem so prejeli izpričevalo in kako zadrževali oni, ki so naredili maturo, da je to pravo čudo, tedaj ne bi človek, ki vsega tega ne pozna, nikdar jim ne veroval. In če bi dalje kdo slišal, kako so zadrževali mlajši učitelji s živahnimi gestami, da ni v cellem kolegiju učitelja, ki že ni padel pri skušnji, tedaj bi mislil trezen človek, da se more maturo napeti kot nit poljubno med nižjimi in višjimi sloji, in v taki luči je postalo čudo nezasišana sleparija.

Da, en učitelj je celo trdil, da si more le idiot domišljevati, da morejo možgani istočasno obdržati v spominu tritisoč letnic iz svetovne zgodovine, imena pettisoč mest, kolikor jih je na svetu, imena šeststo kač in sedemsto živali, kosti človeškega telesa, kamne zemlje, vse teologične prepire, tisoč francoskih

Z ozirom na vse to, si dovoljujemo staviti na gospoda deželnega predsednika naslednja vprašanja:

1. Ali so mu te razmere znane?
2. Ali hoče poročati c. kr. trgovinskemu ministerstvu o teh nedostatk in zastaviti ves vpliv v to:

a) da se nemudoma poveča telefonska centrala v Ljubljani;

b) da se čimprej napravi tretja telefonska zveza z Dunajem in

c) da se telefonsko omrežje na Kranjskem razširi tudi na deželo po mestih in važnih prometnih krajih ter letoviščih?

V Ljubljani, dne 25. januarja 1912.

(Slede podpisi.)

SPLOŠNI PREGLED.

Črnomodri blok razbit! Svobodomiselnih stranke v Nemčiji praznujejo svoje zmago-slavje. Skupnemu nastopu naprednih elementov posrečilo se je razbiti oni nazadnjaški blok, ki je bil temelj vse Viljemove politike, ki je vzdrževal brez odpora osebno politično moč vladarjeve osebe. Zadnji triumf, ki ga je slavil ta blok v debati o maroškem vprašanju je bil tudi zadnji uspeh. Sedaj bo v nemškem parlamentu delala napredna večina, ki bo obračunala s tradicijami starega konservativizma in klerikalnega centra. Volilni boj se je vršil od obeh strani v znamenju za in proti volilni reformi in premembi ustave v oni točki, ki naj omejuje osebni vpliv vladarske osebe. Sedaj ima nekdanja opozicija, ki je šla v boj za te principe in v tem boju tudi zmagala. Razmerje strank v novem parlamentu je sedaj tako: (v pregled prinašamo v oklepajih tudi število strank v zadnjem parlamentu).

Socialisti	110 (53)
Napredna ljudska stranka	41 (49)
Nacionalni liberalci	45 (51)
Danece	1 (1)
Centrum	93 (103)
Konservativci	42 (59)
Državna stranka	14 (25)
Agrarna zveza	2 (10)
Poljaki	17 (20)
Welfi in divjaki	7 (6)

Opozicija, ki je sedaj narasla v večino šteje 201 glas, ter prevladuje torej v novem parlamentu, Viljemove želje se niso izpolnile, njegovo prokletstvo proti socialni demokraciji je bilo le blagoslov in najboljša agitacija zanjo, ker danes je to najmočnejša stranka v parlamentu.

REPUBLIKANSKO GIBANJE V ČRNI GORI.

Preko Dunaja prihajajo poročila o tajni republikanski stranki v Črni gori. Policija ji je prišla na sled ter obvestila o tem ministra notranjih zadev ta pa je takoj obvestil kralja Nikita. Program te stranke obstoji v tem, da namerava vreči in pregnati iz dežele sedanjo dinastijo. — Poročilo samo na sebi bi ne bilo prav nič neverjetno, ker dandanes prevladuje tudi v Črni gori že moderna naobrazba, z njo so prišli v deželo tudi moderni politični nazor, moderna politična stremjenja torej bi na ta način kako republikansko gibanje ne bilo prav nič čudnega. Toda vest, ki končuje to poročilo je tako jasna in izrazita, da ni treba dolgo časa iskati vira odkod izhaja. Poročilo končuje namreč, da so organizatorji te

republikanske stranke črnogorski emigranti v Belgradu, ki žive tam kot politični pregnanci od časa one škandalozne bombne afere, ko se je v jugoslovanski politiki pojavil prvič oni Gjorgje Nastič, ki je skušal s pomočjo raznih sumljivih eksistenc, avstrijskih žurnalistov Mandla in Steinharda zanesti spor med obe bratski državi Srbijo in Črno goro.

Se danes so črnogorske ječe polne Nastičevih žrtv, oni pa, ki so ubežali nasilju in gotovi smrti žive kot pregnanci v Srbiji, v Parizu in Ameriki! Lahko se mirno trdi, da so ti pregnanci najboljši element črnogorskega naroda. Zato pa se jih tako boji sedanja vlada, ki jo vodi znani dr. Lazo Tomanovič, moč vzgojen v starem absolutizmu, ki se nikakor ne more uživeti v sedanjo konstitucijo. In kadarkoli se pojavi v Črni gori kako gibanje proti vladi, takoj dr. Tomanovič razpošlje po svetu svoja poročila in to navadno v dunajsko »Südslawische korespondenz«, kjer opozicijsko gibanje proti svoji vladi naperi sam proti dinastiji, vezi pa išče vedno z črnogorskimi emiranti v Belgradu in v tajnih zvezah teh s srbsko vlado.

Tako je gotovo tudi sedaj. Dejstvo je, da vlada v črnogorski kraljevini precejšnja nezadovoljnost proti sedanjim razmeram, gotovo je pa tudi, da ta nezadovoljnost prihaja večinoma vsled agitacije omenjenih izgnancev; to je lansko leto priznala črnogorska vlada sama, ko je oficijelno izjavila, da ne more obvladati naroda, ki hoče vojne s Turčijo! Takrat je vlada priznala sama, da je proti volji naroda popolnoma brez moči!

Tomanovič pa pozna dobro dušo črnogorskega naroda! Ta narod, ki živi še v patrijarhalnih razmerah, ki se ne zaveda še pomena svoje ustave, vidi še vedno v svojem kralju svojega gospoda nad življenjem in premoženjem! Kaj briga starega črnogorca ustava, vlada, skupština, vse lahko vzame vrag prvi trenutek, le gorje mu, kdor bi onečastil ime gospoda Nikite! Zato pa ubere Tomanovič vedno prave strune, nezadovoljstvo proti sebi lepo dirigira proti kralju, ker ve, da se mu potem ne zgodi prav nič, da je njegova situacija rešena!

Tako je tudi s to republikansko stranko v Črni gori. Od zadnjeletnih albanških dogodkov se Laza Tomanovič ne čuti preveč trdnega, zato si je izmislil nov coup. Brezdvomno je, da se mu posreči, jetniki iz žalostne bombne afere dobe novih tovarišev, Tomanovič bo pa vladal naprej!

Da so pa v to celo afero upletene tudi druge, tuje roke, dokazuje sicer neznatna opazka v tem poročilu, ki pravi da se Srbi v pazarskem sandžaku pripravljajo, da priskočijo na pomoč črnogorskim republikancem v trenutku akcije.

Položaj na Balkanu je kritičen, a takrat se vedno pojavijo tuji vplivi, ki izigravajo Srbijo proti Črni gori in narobe, to pa iz enostavnega vzroka, ker bi skupno postopanje obeh bratskih kraljevin prekrizalo mnogo lepih in sanjavih računov.

Žalostno je pa le to, da ti tuji vplivi najdejo svojo pomoč in svojega izvršitelja v črnogorski vladi, posebno pa nje predsedniku Lazi Tomanoviču.

Spominjajte se družbe sv.
Cirila in Metoda.

LISTEK.

AVGUST STRINDBERG:

Plačilo kreposti.

(Dalje.)

Skočil je s postelje, zmetal po tleh odeje in blazine in se vlegel naravnost na žimnico, samo s tanko rjuho pokrit. Zmrzaval in bil lačen, toda hudič mora poginuti. Še enkrat je molil Oče naš s par dostavki, ki se jih je zmisli sam. Srce je začelo polagoma mirno biti, z obrazu so zginile stroge poteze, usta so se smejala, in vesele postave, tiho mrmljanje, pridružen smeh, takti iz valčka, doneči kozarci in veseli, življenja radostni obrazi s svobodnimi pogledi so vstajali pred njim; potem se je odprla zavesa pri vratih; med rudečimi preprogami se prikaže mala glavica, usta se smejlajo, oči se iskre, vrat je razgaljen do vzdigajočih se prs, rame okroglo, kakor da bi jih ustvarila mehka roka; obleke odpadejo pred njegovim pogledom in on objema žensko. Ko se je prebudil, je bila ura tri.

Zopet je bil premagan. Sedaj je vrgel žimnico iz postelje, padel na kolena na gol kamen in molil z lastnimi besedami gorečo molitev k Bogu na pomoč, ker sedaj je čutil, da je v boju s hudičem v njegovi lastni osebi. Zopet se je vlegel na leseno dno postelje, in čutil s posebno naslado, kako so ga tiščale deske v roko in nogo.

In zjutraj se je zbudil v popolni mrzlici. Šest tednov je ležal v postelji. Ko je vstal, je bil boljše zdravja, kakor prej. Mir, izbrana hrana, zdravila so pomnožile njegove sile in zato je postal sedaj boj dvakrat bolj

besedi, tisoč angleških, tisoč nemških, tisoč grških, pol milijona pravil in izjem, petsto matematičnih, fizikalnih, geometričnih, kemičnih formul. Rad dokaže, da morajo biti možgani, ki vse to zmorejo, tako veliki kot kupola zvezdarne v Upsali. Humboldt ni na koncu ničesar več znal iz multiplikacijske tabele, in profesor astronomije v Lundu ni znal deliti dvoje šeststevnih števil. Mislili so, da znajo šest jezikov, in vendar so znali k večjem pettisoč besedi od dvajsettisoč, ki jih je imel njih lastni jezik. In potem je pravil o vidljivih prevarah. Oh! Poznal je vse knefe! Nijel je, kako so si pisali letnice na nohte, kako so držali pod klopio knjige in kako so med seboj šepetali! — Toda — tako je končal — kaj se pa naj hudiča stori? Če učitelji ne zatisnijo eno oko, potem ne pride nihče z zdravo kožo od skušnje.

Poleti je ostal doma v vrtu v Norrtullski ulici. Veliko je mislil na svojo bodočnost, kaj naj postane. Ko je pogledal v jezuitsko kongregacijo, ki obvlada pod imenom višji sloji družbo, in od katere skrivnosti ni mogel nikdar pojmiti, je postal z življenjem nezadovoljen in se je hotel kot duhovnik rešiti obupa. Toda svet ga je vabil. Tako svetel in jasn je bil pred njim in jaka, polječa kri ga je klicala v življenje. V tem boju je izgubljal moči, in vsled njegove brezdelice so postale izkušnje le še silnejše. Njegova mračnost in njegovo oslabilno zdravje je začelo vznemirjati očeta. Razumel je dobro, za kaj gre, ali ni se mogel premagati, da bi se pogovarjal s sinom o tako delikatni stvari. Neko nedeljo popoldne je bil pri njem na obisku brat profesorja, ki je bil trdnjavski kapiten. Sedel so so na vrtu in pili kavo.

»Ali si opazil, kako je spremenjen Teodor?« je vprašal profesor.

»Da, njegova doba je prišla«, je dejal kapiten, mislim, da je že davno prišla!

»Ali ne bi ti z njim govoril«, je dejal profesor, »jaz ne morem«.

»Če bi bil samec, bi prevzel vlogo strica«, je dejal kapiten, ali Gustava mu bom obesil na vrat! Fant mora imeti ženske, če ne pogine. Močna rasa, ti Wennerströmi, ne?«

»Da«, je dejal oče, jaz sem bil zrel s petnajstim letom, toda sem imel tovariša pri birmanem pouku, ki ni mogel sprejeti birme, ker je imel s trinajstim letom s tovarišico otroka!«

»Oglej si Gustava, kako ta zgleda! Hudič ga vzemi, če ni tako širok v bokih in če nima tako močnih stegnov, kot kak star kapiten! Si kaj privoščil!«

»Vem dobro, kaj to velja, ali bolje tako kakor pobesiti glavo«, je dejal oče. Ali naprosiš Gustava, da vzame Teodora seboj in ga malo poživijo?«

»Da, gotovo, to storim«, je dejal kapiten. In tem je bila stvar odpravljena.

Vročega julijskega večera, ko je bilo vse v najvišjem cvetju in so imele postati vse spomladanske kali plodi, je sedel v svoji sobi gospod Teodor in sanjari. Ravno je obesil na steno veliko sliko »Pridi k Jezusu«, da bi opozoril na to svojega brata, poročnika, ki je prišel od časa do časa v sobo iz Ladugardslanda, kjer je bil njegov polk. Bil je vesel človek, ki si je vedno kaj privoščil, kot je dejal stric, in prepuštil je vragu, da si je mučil glavo s tokom stvari. Teodorju je obljubil, da pride zvečer domov in ga vzame ob sedmih seboj, da se skupno posvetujeta o praznovanju očetovega rojstnega dne. Teodorov skrivni načrt je bil, presenetiti brata in ga spraviti k pobožnejšim mislim. Gustavov tajni načrt je pa bil, Teodora spraviti k pameti.

DOPISI.

»Kmečki ples« v Celju. Celjski Ciril-Metodovi podružnici ste nam pripravili v nedeljo 21. t. m. prijetno in lepo domačo prireditev, kakor je v Celju že dolgo nismo videli. Dobro se je obnesel lanski »Kmečki ples«, letošnji ga je še nadkrilil kljub temu, da je izostalo mnogo domačinov in da je bila udeležba od zunaj razmeroma mala. So pri nas v Celju posamniki in nekatere rodbine, ki prezirajo vse slovenske narodne prireditve. Dobro vemo, da ne rešimo z veseljami naroda, da so pa naše prireditve od najmanjše do največje v narodnem in družabnem življenju celjskih Slovencev velikega pomena o tem ne bomo prepričevali ljudi, ki so za vse hladni in mrtvi, kar ravno ne služi njihovim osebnim interesom.

Prav primerno je bilo, da so nam prireditelji iz »Kmečkega plesa« napravili pravo domačo veselico. Ples je vodil g. Rotter s priznanim spretnostjo. Igrala je godba 53. pešpolka iz Zagreba tako precizno in marljivo, da zasluži pohvalo in vse priznanje. Na večer je izšel poseben šaljiv list »Bimbo«, ki je žel mnogo smeha.

Zenska C. M. podružnica za Šmartno, Letu in Rečico ob Paki je imela v nedeljo 21. t. m. svoj II. redni občni zbor. Tekom enega leta si je pridobila mlada podružnica toliko zaslonbe, da šteje danes blizu 60 rednih članic. Na zborovanju ki je bilo zelo olepo obiskano je govoril potovalni učitelj J. Prekoršek o nalogah in ciljih C. M. D. in njenih podružnic. Podružnica lahko služi za vzgled marsikateri mestni ali trški podružnici. Povsod se da kaj doseči, kjer je le nekaj volje.

Narodno-napredni delavci!

V nedeljo, dne 28. januarja t. l. se vrše za **delavske** volilne razrede volitve v **obratno sodišče** v Ljubljani. Treba je, da ta dan pokazejo slovenski delavci, da še vedno čutijo **narodno** in da mislijo **napredno**. Zato je tudi centralni volilni odbor narodnonapredne stranke **sprazumno** **z delavci**, postavil kandidate, da podpira prizadevanje narodnonaprednega delavstva in mu pripomore pri bližajočih se volitvah do zmage. **Slovenski delavci** ki se ne sramujete, da Vas je rodila slovenska mati in ki ljubite svoj rod, **napredni delavci**, ki se ne čete klanjati klerikalnim bogovom, napišite vsi na glasovnice, razločno in jasno naslednje kandidate:

I. SKUPINA VELEOBRT.

Prisedniki:

1. **Grošičar Matija**, kov. strugar, Zabkar.
2. **Hribar Fran**, meteor, Narodna tiskarna.
3. **Sedej Jakob**, plač. natakari pri »Slonu«.
4. **Tonija Ivan**, dežnikar, pri trdki Mikuž.

Namestnika:

1. **Križaj Miroslav**, strojni ključar, Zabkar.
2. **Setnikar Anton**, vrtljar, Tönnies.

V prizivno sodišče:

1. **Kollmann Albert**, tiskar, Kleinmayer & Bamberg.

II. SKUPINA MALA OBRT.

Prisedniki:

1. **Ferant Štefan**, urar pri trdki Maire.
2. **Ham Valentin**, mesar pri Marčan.
3. **Jakopič Ivan**, knjigovez, Breskvar.
4. **Korene Rado**, strojnik v Učiteljski tiskarni.
5. **Malič Fran**, pečar pri trdki Kalmus.

Namestniki:

1. **Jeran Ivan**, steklar pri Kollman.
2. **Nakrst Ignacij**, sodar pri Buggenig.
3. **Winter Makso**, mesar, Černe.

V prizivno sodišče:

1. **Vovko Anton**, knjigovez pri Bonaču.

Na delo toraj, agitirajte od moža do moža, da bo zmaga naša.

Centralni volilni odbor
nar. napr. stranke.

DNEVNI PREGLED.

Deželni zbor kranjski. Včerajšnja seja deželnega zbora je bila zelo kratka in mirna. Debate ni bilo nobene. Ob pol enajstih je otvoril glavar seja, imenoval za zapisnikarje poslanca Demšarja in barona Borna. Nato naznani različne predloge ter pride k poročilu odsekov. Poročilo ustavnega in občinskega odseka glede razdelitve občine Brezovica v občino Brezovica in v občino Notranje Gorice se odstopi deželnemu odboru v poročanje. Za zgradbo pokopališča občine D. M. v Polju se odstopi deželnemu odboru, da izplača iz zdravstvenega zaklada primeren znesek. Prošnja zavoda sv. Nikolaja v Trstu se odstopi deželnemu odboru. Prošnja centralnega zavoda za meteorologijo na Dunaju se odkloni. Nato utemeljuje dr. Lampe svoj nujni predlog za ustanovitev centralne klavnice in mesnice. Namen mesnice bi bil, bi ti nekaj regulator za cene živine in oskrbovati Ljubljano, letovišča a tudi Trst in druga večja bližnja mesta s potrebnim mesom. O tem predlogu še spregovorimo obširneje. Predlogu se je nujnost pripoznala, nakar se izroči finančnemu odseku. Nato se je vršila tajna seja, v kateri so se obravnavale razne osebne zadeve. Prihodnja seja deželnega zbora se vrši v četrtek ob pol desetih dopoldne.

Nova verzija o nameri klerikalcev. Brezdvomno nekaj hočejo klerikalci s tem, da so storili nad Ljubljano in njenimi poslanci tako nasilje. Gotovo je, da hočejo razpust deželnega zbora radi **zavoženega gospodarstva**. To pa hočejo tudi radi tega, ker računajo s tem, da se bo vlada v bodoče vklonila njihovemu nasilju in razpisala volitve na ta način, da bodo med volilci tudi **izvenljudbanski občani**. Klerikalci sicer vedo, da tudi v tem slučaju ne dobijo v Ljubljani večine, računajo pa s tem, da bodo na enak način razpisane volitve tudi po

mestih na deželi. S tem, da bi volili v Kamniku, Kranju, Krškem itd. v mestni kuriji tudi kmetje, ki volijo sedaj po novem občinskem redu iz drugih občin, upajo klerikalci, da bi dobili pri deželnozborskih volitvah vsa mesta v roke. Če bi pa ostalo vse pri starem, pa vedo, da še dolgo ni upanja na njihovi strani za zmago. **Klerikalci bi torej potem nasilstva v Ljubljani docela zasužnjili mesta in trge po deželi.** Poskrbeli bomo, da se jim tudi ta manever ne posreči.

Deželni glavar dr. Šušteršič prelomil častno besedo. Deželni glavar kranjski dr. Šušteršič ima smolo. Komaj je šele dober teden zaupnik krone in reprezentant kranjske dežele, a že se ga je predvčerajšnjim v dežel. zbornici, včeraj pa na javnem shodu obdolžilo, da je prelomil častno dano besedo. Na včerajšnjem shodu v Mestnem domu je dr. Triller pred ogromno množico pozval klerikalce, da naj ga tožijo pred sodiščem, ker jim očita, da so **stranka brez častne besede, njihov voditelj deželni glavar dr. Šušteršič pa človek, ki je prelomil častno besedo.** Vsa delavce in naj bi bil to zadnji čestni pometač, bi smatral tako očitje za žalitev, za katero se mora dati zadoščenje. Radovedni smo, kaj stori deželni glavar dr. Šušteršič. Ali bo z molčečnostjo potrdil, da je res prelomil častno besedo.

Objektivnost avstrijske vlade in Nemci. Po odhodu dalmatinskega namestnika viteza Nardellija je vlada poslala tja kot namestništvenega svetnika grofa Thuna. Njega dalmatinska javnost ni sprejela posebno simpatično, videla je v njem le tujca, ki ni zmožen deželnega jezika in splošno se je govorilo o novem svetniku, da je Nemec, o tem je tudi govorila vsa avstrijska javnost. Sedaj pa je treba popolniti mesto podpredsednika češkega deželnega šolskega sveta, katero mesto je že od nekdanj posest čeških Nemcev. Vlada si je mislila, v Dalmaciji so proglasili grofa Thuna kot Nemca, torej je on gotovo sposoben, da prevzame to mesto. Ali računala je brez Nemcev, ki grofa Thuna nočejo priznati kot svojega rojaka ter odločno odklanjajo njegovo imenovanje, ki bi pomenilo nov konflikt med Nemci, vlado ter Čehi ter onemogočili vsako nadaljnje spravno pogajanje. Res avstrijska vlada s svojimi birokrati nima sreče, v Dalmaciji pošilja uradnika, ki bi naj podpiral germanizatorične tendence, a češki Nemci odklanjajo istega uradnika, ker ga ne pripoznava svojimi! Tako ne ve niti avstrijska vlada, kaj so njeni uradniki, kakor ne vedo Nemci kdo je njih človek!

Dunaj za Schulverein. Občinski svet dunajski je zvišal letno podporo Schulvereinu od 5000 na 10.000 K. Kaj pa naše občine, koliko storijo za Ciril-Metodovo družbo? Rodoljubi zganite se! Občine, denarni zavodi, društva zavajate se svoje velike dolžnosti organizaciji Cirilmetodovi!

Novo nemško društvo za naseljevanje. Pod imenom »Heimstatt« se je osnovalo 5. decembra 1911 v Gradcu društvo, ki ima namen nadaljevati naseljevalno (kolonizacijsko) delo, ki ga je Südmarka glasom sklepa celjske velike skupščine omejila.

Nove podružnice Südmärke na Štajerskem. Dne 10. decembra se je vršila ustanovitev Südmärkine podružnice v slovenski občini Vuhred ob koroški železnici, pripravljate pa se zopet dve novi in sicer za Vuzenico in za Polzelo v Savinski dolini. Vidi se, da stremlimo nemštvo za tem, da nacionalno organizira slehernega somišljenika, in če jih ni več ko 5 ali 10 že si osnujejo svoje narodno ognjišče, dobro vedo, kolikoga pomena je to. Pri nas Slovincih pa še imamo nepregledno vrsto narodnih občin brez Ciril-Metodovih podružnic, imamo mesta in trge, kjer se nič ne stori za narodno obrambo. Odkod naj potem pričakujemo napredka. Povsod na delo, in čudili se bomo uspehom.

LJUBLJANA.

PROTESTNI SHOD V »MESTNEM DOMU.«

Včeraj zvečer je napredna Ljubljana sijajno pokazala, kako sodi o brezprimernem lo-povstvu kranjske deželnozborske večine, kako sodi o voditelju te stranke, ki je zaupnik krone in na najnemoralnejši način pogazil in pustil pogaziti svojo moško besedo, pokazala je, da je pripravljena voditi boj do skrajnosti proti nemoralni in nepoštenosti, ki jo hoče ustoličiti v kranjskem deželnem zboru.

Velika dvorana Mestnega doma je bila napolnjena ob določenih uri do zadnjega kotička, zbralo se je nad 800 ljudi, ki so bili vsi enega prepričanja, namreč, da je klerikalno nasilstvo nekaj neopravičljivega, nekaj nezaslišanega v zgodovini parlamentarizma.

Za danes podamo o ti veličastni manifestaciji narodno napredne misli le kratko poročilo, ker priobčimo govore posameznih govornikov v polnem obsegu.

Shod je otvoril podpredsednik političnega društva za dvorski okraj, dežel. poslanec, svetnik Višnikar; kot prvi govornik je nastopil dr. Triller, ki je v stvarnem govoru dokazal besedolomstvo načelnika klerikalne stranke dr. Šušteršiča in pritisnil ti stranki na čelo neizbrisni pečat »stranke brez častne besede«. Na podlagi stenografskih zapisnikov deželnozborske seje, se je konstatiralo, da sedi danes na stolu deželnega glavarja kranjskega mož brez častne besede, besedo, in zakonolomec! Ogromno ploskanje je sledilo izjavi, da narodnonapredni poslanci smatrajo Reisnerja in Ribnikarja še vedno svojim kolegom, poslancem stolnega mesta Ljubljane. Prof. Reisner se je pečal s posledicami tega nezakonitega koraka in konstatiral, da bi včeraj klerikalci vrgli iz deželnega zbora tudi svojega dr. Gregoriča, ako bi ga ljubljanski volilci volili in ako bi klerikalci res mislili, da je njih tolmačenje zakona pravo.

Nadzornik Ribnikar se je pečal s strahovladno in nasiljem, ki so klerikalci s pomočjo vlade uprizarjali proti njegovi osebi, ko je nastopal kot kandidat, takrat, ko je bil na ljubljanskem magistratu vladni komisar. A ker to ni pomagalo, ga je hotela deželnozborska večina uničiti, s tem, da je razveljavila njegov

in Reisnerjev mandat, kar bo pa njega in vse naprednjake pozivljalo k podvojenemu delu, k podvojenemu boju!

Državni poslanec dr. Ravniar se peča z bistvom klerikalizma, z nasiljem, nemoralno, nepoštenostjo te kužne bolezni, ki se je raznesla tudi med nas, ker vse to je slovenska klerikalna stranka v deželnem zboru tako jasno dokazala. Zgodovina uči, da je stranka, ki uprizarja politične umore, prepuščena svoji usodi, da koraka nevzdržema nizdol. Pošteni ideji ni treba nasilja, klerikalizem pa teh poštenih idej nima, zato dela s korupcijo in nemoralo!

V temperamentnem govoru je pozivljaj posl. Gangl vse narodne delavce na neizprosni boj! Nepopisen vihar so vzbudile njegove besede, ko je izjavljaj, da bo dežela maščevala zakonolomstvo klerikalcev. Napredna stranka je bila poštena, toda preveč popustljiva preveč prizanesljiva, sedaj pa proč s popustljivostjo in prizanesljivostjo, v boj do skrajnosti proti ti masi. Povsod za temi nemoralnimi demagogi, razkrinkavati jih, potegniti jih od križa, kjer uganjajo svojo hinavščino in jih pokazati ljudstvu v vsi njih propalosti. Ako pade v tem boju do skrajnosti tudi posamezna eksistenca, skupnost bo zmagala. Viharno odobravanje, ki ni hotelo ponehati, je sledilo tem besedam, zlasti, ko je končal in pozval ves slovenski narod v boj za belo Ljubljano.

Ker se ni nikdo več priglasi k besedi, je posl. Višnikar ob tričetrt na 10 zaključil to sijajno in dostojno manifestacijo, vredno dostojnih in resnih ljudi! Nove volitve bodo pa dokazale, da klerikalno nasilstvo porodi odpor, ki ga klerikalci niti ne pričakujejo, izzove vihar, ki bo obračunal s temi besedo- in zakonolomci.

Volitve v obrtno sodišče. Vsi oni delodajalci in delojemalci, ki ne bodo s kateregakoli vzroka dobili izkaznic in glasovnic za volitve prisednikov in namestnikov obrtnega sodišča, se pozivljajo, da se oglašajo v uradnih urah v pisarni mestnega ekspedita.

»Jaz Pierretta, Ti Pierrot!«, je geslo, v čegar značaju je zamišljena letošnja velika »Sokolova« maskarada. Elegantne sijajne dekoracije ustvari akad. slikar gosp. J. Vavpotič, in je v njegovih rokah sploh umetniško vodstvo cele priredbe. Že sedaj se snujejo z živahnim zanimanjem v številnih krogih skupine, pripravljajo se diskretno cele vase najimnejših presenečenj. Pustna noč v gosteh pri »Sokolu« bo de potekla vsakemu posetniku v brezskrbni radosti in nenavadnem estetičnem užitku. — **Jutri v nedeljo** se vrši ob 11. uri dopoldne v damski sobi v »Narodnem domu« nepriljen razgovor, pri katerem predava akad. slikar gosp. J. Vavpotič o letošnji »Sokolovi« maskaradi. Na ta način se želi doseči popolnejšo zaokroženost in res pierrotsko vrvenje na tej mnogobojajoči zabavi. Na sestanek ima sloboden pristop brez izjeme vsakdo, kdor se želi na najprijetnejši način prismejati v pepelnico jutro.

Aretiran je bil včeraj 1893. v Ljubljani rojeni in na Homec pristojni slaboglasni Henrik Jerman, kateri ima zaradi raznih dobrih del za mesto prepovedano povratek, a se še vedno povrača nazaj. Izročili so ga sodišču, po prestani kazni se pa povrne z neprosto voljnimi spremstvom v svojo domovno občino.

Zviti »Amerikanci«. Včeraj je na južnem kolodvoru službujoči stražnik Večerin aretiraj štiri mladeniče, ki so hoteli pod tujimi imeni odpotovali v Ameriko, ne da bi bili še pokusili vojaški kruh. Prvi je Peter Cemas, roj. 1893. v Zilah pri Vinici. Ta si je oskrbel tuj potni list za 14 K. Drugi je Jožef Balkovec, roj. 1892, ravnotam. Leta je dobil tuj potni list za 2 K. Tretji je Ivan Cadamič, roj. 1892, tudi v Zilah. Ta je pa dal za tuj potni list 30 K. Četrti je pa Jožef Balkovec iz Balkovcev pri Vinici, rojen 1892, leta, ki je tudi kupil tuj potni list za 4 K. Vse štiri so izročili deželnemu sodišču. Vsi skupaj so imeli pri sebi 420 K 96 vin. denarja.

Pes popadel je na Poljanski cesti dijaka Jožefa Janeža ter ga na levi nogi telesno poškodoval. Poleg tega mu je napravil tudi na obleki 12 K škode. Lastnik psa je znan.

Znamenje časa. Danes jutraj je bila na Karlovski cesti posestnikovi ženi Mariji Praznikovi iz Laverce z vozička ukradena pločevinasta posoda, v kateri je bilo tri litre mleka.

Mali ponirek je priletel snoči na Frančiškanskem mostu nekemu gospodu naravnost v naročje. Pri luči je bila živalica sprva zelo živahna, pozneje pa se je delala mrtvo. Nenadoma pa se je dvignila ter odletela nazaj na Ljubljani.

Tujci v Ljubljani. Dne 25. prosinca: Pl. Terbuhožič, posestnik — Vel. Loka. J. Schubert, nadzornik v želez. ministrstvu — Dunaj. Dr. Reiter, dr. Fr. Nestor, odvetnik — Gradec. Pirnat, rudniški svetnik, Batič, tovarnar — Idrija. Slak, trgovec — Dobrič. Gerbec, trgovec — Vipava. Kunstel, trgovec — Vrhnika. Milavec, trgovec — Gorica. Vavken, posestnik — Cerklje. Görlach — Frankobrod ob Menu. Sabadin, trgovec z lesom — Cittadella. Demarchi, industr. — Reka. Schulz — Hamburg. Stöcklinger, inženir, Volpi, Scheibl, Hren, Bilina, stotniki, dr. P. Reiser, odvetnik — Trst. Primus, logar — Ruperčvrv. Goebel, tovarnar — Monakovo. A. Kobal, posestnik — Vrhpolje. I. Markež, Valentin Kos, hotelirja — Bohinjska Bistrica. Ivan Hočvar, gostilničar — Velike Lašče. J. Arko, trgovec — Ribnica. Algod, profesor — Maribor.

DRUŠTVA.

Občni zbor splošnega sloven. ženskega društva v Ljubljani se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih, Rimska cesta št. 9. Vzpored običajen. Slovenke dobrodošle! Članice naj se zbora polnoštevilno udeležijo!

Redni letni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v Ljubljani se je vršil dne 24. januarja zvečer v restavraciji v »Narodnem domu«. V lepem številu zbrane zborovalce je pozdravil brat starosta dr. Murnik. Tajniško poročilo je podal tajnik dr. Berce. Poročilo načelnika brata Drenika nam je pokazalo delovanje v telovadnici in telovadbo pri raznih pri-

reditvah in izletih. Vpisanih je bilo med letom 152 telovadcev. Blagajniško poročilo, poročal br. Skale, izkazuje 169 K 25 v prebitka. Skupni dohodki so znašali 10.209 K 90 v in izdatki 10.040 K 65 v. — Rezervni sklad znaša 3784 kron 11 vin. O stavbnem skladu je poročal br. Franke. V minoletem letu se je nabralo 1963 K 63 v, tako, da znaša stanje stavbnega zaklada koncem minolega leta 6262 K 69 v. Stavbni sklad deluje od l. 1908. Nato volitve. Starosta br. dr. Murnik, podstarosta br. dr. Windischer in načelnik br. Drenik. V odbor so bili izvoljeni bratje Kostnapfel, dr. Rupnik, dr. Berce, Zupanc, Skale, Franke, Mešek, Deu in Burgstaller. Namestniki so bratje Cescutti, Mikuž in Poženel; preglednika brata Barle in Fink; praporščak pa brat Miha Verovšek.

Telovadno društvo »Sokol« na Vrhniki pripravi na Svečnico, dne 2. svečana t. l. svoj »kmetijski ples«. Priprave za to prireditev so v najboljših rokah in v najlepšem tiru. Pričakovati je mnogoštevilne udeležbe, zakaj zanimanje je v vseh krogih prav veliko.

VI. planinski ples, ki se priredi dne3. febr. v Narodnem domu v Ljubljani, že vzbuja obče zanimanje ne samo v Ljubljani, nego tudi po deželi. **Pristop je vsakomur tudi brez vabila dovoljen.** Vstopnina za člane 1 K za nečlane 2 K. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v trgovinah I. Korenčana na Starem trgu, Gričar & Mejača v Prešernovi ulici, Antona Skofa na Dunajski cesti in Marice Tičar na Sv. Petra cesti, ter na dan plesa pri blagajni v Narodnem domu od 6. ure naprej.

Podružnica CMD v Št. Pavlu pri Prebolu ima v nedeljo 28. t. m. občni zbor združen s predavanjem g. pot. učit. Prekorška. Pričakujemo velike udeležbe, saj je ta podružnica izmed mlajših ena najbolj delavnic.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani priredi svoj letošnji občni zbor v ponedeljek dne 29. januarja. Več v današnjem oglasu.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« naznani, da se bo vršil v nedeljo dne 28. t. m. ob 10. dopoldne v društvenih prostorih XI. redni občni zbor.

Merkurjev plesni venček. Dne 1. februarja t. l. priredi plesni odsek slov. trg. društva »Merkur« svoj običajni plesni venček. Začetek ob pol 9. uri. Vstopnina 2 K za osebo. Vstopnice so v predprodaji pri p. n. trvdkah Gričar & Mejača, Prešernova ulica. Iv. Kostevec sv. Petra cesta in I. Samec, Mestni trg ter na večer prireditve pri blagajni.

Volitve v obrtno sodišče.

GOSPODJE TRGOVCI!

V torek, dne 30. januarja t. l. se vrše iz skupine delodajalcev dopolnilne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani. Volitve se vrše v mestni posvetovalnici in sicer od 8. do 12. ure dopoldne. Voliti je treba osebno in vzeti seboj legitimacijo in glasovnico. Za volitve v **trgovski skupini je za volilni razred samostojnih trgovcev** (rudeče glasovnice) trgovsko društvo »Merkur« sporazumno z interesi postavilo sledeče kandidate:

Prisedniki:

1. **Valentin Golob**, trgovec v Ljubljani.
2. **Avugst Jagodic**, trgovec v Ljubljani.
3. **Ivan Samec**, trgovec v Ljubljani.

Namestniki:

1. **Alojzij Jerančič**, trgovec v Ljubljani.
2. **Josip Polak**, trgovec v Ljubljani.

Prisednik za prizivno sodišče:

1. **Andrej Šarabon**, veletržec v Ljubljani.

GOSPODJE TRGOVSKI USLUŽBENCI.

V nedeljo, dne 28. januarja t. l. se vrše iz skupine delojemalcev dopolnilne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani. Volitev se vrši v mestni posvetovalnici, in sicer od 8. do 12. ure dopoldne. Voliti je treba osebno in vzeti s seboj legitimacijo in glasovnico. Za volitev v tretji trgovski skupini je trgovsko društvo »Merkur« sporazumno z društvom »Slovenskih trgovskih sotrudnikov« na sestanku dne 24. januarja v prostorih društva »Merkur« za volilni razred **trgovskih nastavlencev** (višnjeve glasovnice) postavilo sledeče kandidate:

Prisedniki:

1. **Franc Kovač**, trgovski poslovođa v Ljubljani.
2. **Viktor Rus**, trgovski nastavljenec v Ljubljani.
3. **Josip Satran**, trgovski nastavljenec v Ljubljani.

Namestnika:

1. **Franc Kolar**, kontorist v Ljubljani.
2. **Josip Vatovaz**, trgovski nastavljenec v Ljubljani.

Prisednik prizivnega sodišča:

Franc Kavčič, knjigovodja v Ljubljani.

PROSVETA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v soboto se uprizori prvič Ivana Cankarja simbolična dramska pesnitev »Lepa Vida« (za par) v treh dejanjih, mestoma s spremljevanjem orkestra. Spričo dosedanjih Cankarjevih uspehov v slovenski dramski umetnosti in z ozirom na njegov veliki ugled v našem pripovednem slovstvu je pričakovati s strani slovenskega občinstva največjega zanimanja za nočejšnje premijero. — »Lepa Vida« se ponovi 1. febr. zvečer (za nepar). — Jutri, v nedeljo dopoldne ob 3. se igra zadnjič izvrstna burka »Vražji Rudi« (za lože par) pri zelo nizki vstopnini, zvečer pa se poje K. Weisova vesela in zabavna opereta »Revizor«, ki žanje v vseh listih najugodnejše kritike (za nepar). — V torek opereta »Revizor« (za par). — Dne 2. februarja popoldne »Revček Andrejček«, dne 4. febr. popoldne »Deseti brat«. Dne 3. febr. Bahrov »Koncert«.

Narodno-napredni obrtniki!

Za volitev v obrtno sodišče, ki voli v torek dne 30. januarja priporočamo somišljenikom narodne napredne stranke sledeče kandidate: V drugi skupini podjetnikov to je malega obrta, izveniš trgovinske obrate:

Prisedniki:

1. Gregorin Josip, krojač v Ljubljani, Dunajska cesta.
2. Breskvar Fran, knjigovez v Ljubljani.
3. Bončar Anton, gostilničar v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
4. Toni Josip, mesar v Ljubljani, Poljanska cesta.
5. Škafar Fran, mizar v Ljubljani, Prečna ulica.

Namestniki:

1. Babnik Jakob, vodovod, inštalater, Ljubljana.
2. Stele Pavl, izvošček, Ljubljana.
3. Oblak Matej, čevljar, Ljubljana, Konresni trg.

V prizivno sodišče iste skupine Fran Stare, sobni slikar, Ljubljana, Sodna ulica.

Opozorjamo gospode obrtnike, da mora vsak sam osebno voliti. Dan, ura in volišče je razvidno na glasovnici oziroma legitimaciji. Pozivljamo vse obrtnike, da se volitve udeležijo in razločno napišejo zgoraj imenovane kandidate, ki jih je postavil izvrševalni odbor narodne napredne stranke v Ljubljani sporazumno z obrtniki.

Centralni volilni odbor
nar. napr. stranke.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

GROF AEHRENTAL.

Dunaj, 26. jan. Iz dobro informiranih krogov se povdaja, da se kurz avstrijske zunanje politike niti v najmanj ne izpremeni, grof Aehrenthal bo šel sicer na daljši dopust, a v tem času ga bo zastopal kakor zadnjič avstrijski poslanik v Carigradu, grof Pallavicini.

GORNJE AVSTRIJSKI DEŽELNI ZBOR.

Linec, 26. jan. Vsled obstrukcije nemških nacionalcev v gornjeavstrijskem deželnem zboru, je pričakovati odgoditve ali pa razpust istega.

DR. EBENHOCH — UMIRA.

Dunaj, 26. jan. Položaj dr. Ebenhocha se je tekom današnjega večera skrajno poslabšal, tako, da je pričakovati katastrofo še to noč.

ZAROTA V SRBIJI.

Dunaj, 26. jan. Neue Freie Presse poroča nekatere detaje o zaroti v Srbiji, kateri pripada več zarotnikov, ki so igrali v junjski revoluciji leta 1909 važno vlogo. Zarota je imela namen, odstraniti sedanjo radikalno vladu in prisiliti kralja Petra, da se odpove na korist svojemu sinu in prestolonasledniku Aleksandru prestolu. To stremljenje je v začetku podpiral tudi prestolonaslednik Aleksander, nazadnje se je pa popolnoma odtegnil, nakar je zadeva prišla v javnost.

REPUBLIKANSKO GIBANJE V ČRNI GORI.

Belgrad, 26. jan. V tukajšnjih krogih se dunajska poročila o republikanskem gibanju v Črni Gori smatrajo kot manever ministra Laze Tomanovića, ki je potom Dunaja že večkrat širil enaka poročila v svet.

ITALIJANSKO FRANCOSKI KONFLIKT.

Pariz, 26. jan. Danes popoldne se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika Poincarrea ministrski svet, ki je vzel na znanje noto italijanske vlade glede zaplembe parnikov Charthago in Manoubé.

NEMŠKI DRŽAVNI KANCELAR.

Berlin, 26. jan. Vsled poraza modročrnega bloka je položaj državnega kancelarja grofa Bethmann-Hollwega skrajno omajen ter je pričakovati v najkrajšem času njegove demisije.

NOV ITALIJANSKI VOJNI ZBOR.

Rim, 26. jan. Italijanska vlada namerava v severnih provincah ustanoviti nov vojni zbor, ki bo obsegal 24 inanterijskih in 3 bersaglierske bataljone, 5 eskadronov konjenice, 6 poljskih, pa 12 gorskih in trdnjavijskih baterij ter 8 genijskih bataljonov.

RAZNO.

*Moda letošnje pomladi. Iz Pariza prihaja že poročila iz salonov modnih umetnikov o letošnji pomladanski modi. Ta poročila zanimajo ves modni svet, ker je Pariz še vedno kraljica mode. O modi letošnje pomladi se poroča doslej sledeče: Modna barva letošnje pomladi bo modra, spominjajoča na mah, vsi kostumi in obleke se okrase z okraski te barve v vseh mogočih nijansah. Ovratniki in čipkaste zavratnice pri svetlih bluzah, ne bodo iz istega nega baržuna. Da pa ti ovratniki in zavratnice ne bodo spominjale na žalne znake, obrobijo se z belimi, ozkimi čipkami. Robec modne dame ne nosi več monograma, ali njenih začetnih črk, temveč vvezeno njeno popolno ime in sicer s kopijo njene lastne pisave. Kožuhovalni nastji plašči nimajo več sedanjih ovratnikov, temveč obvit lišen v obliki boe, katera pa ni treba, da bi bila iste barve kakor kožuhovalna plašča, ker temeljni princip pomladanske kakor tudi nadaljne mode je kolikor mogoča večja pestrost barv. Kar se tiče modne frizure, se bodo letos česali lasje na dve plati s prečo sredi glave, ker se pa ta oblika frizure prilaga le ovalnim obrazom, dovoljujejo modni dikta-

torji tudi to koncesijo, da se dame, ki jih ni narava obdarila z okroglimi obrazki, predele svoje lase bolj na levo ali na desno stran. — Pomladanska moda predpisuje kratka krila, ker se pa na ta način vidijo tudi nogavice, morajo biti iste enake barve kakor obleka; čevlji letošnje sezone so nizki, a kapice morajo imeti preoblečene z istim blagom kakor je obleka. — To so najnovejša poročila, ko pa izvedemo še kaj natančnejšega, sporočimo tudi to!

*Škodljiv vpliv alkohola na potomstvo je dokazal jasno z mnogovrstnimi poskusi znani italijanski učenjak Ferrari v Genovi. Privabil si je večjo množino takozvanih morskih prešičkov, ki jih zdravniki večinoma uporabljajo za razne poskuse. Te morske prešičke je opajal delj časa z alkoholom; kmalu so te živalice oblele na nekih krčih, ki so popolnoma podobni padavici. Konstatiral pa je tudi, da so pri živalih vsled zauživanja alkohola nastale v živčnem sestavu razne spremembe, ki so se pa pojavile tudi v krvnih celicah in možganskih mrežnicah kakor tudi v hrbtenici. Ferrarijeve poskusne živalice so rodile mlade in na mladitih je konstatiral učenjak iste znake epileptičnih bolezni, par jih je usmrtil ter jim preiskal živčni sestav, ter tudi tu našel velike spremembe. Na živalih je konstatiral na podlagi poskusa Ferrari isto, kar so dokazali zdravniki na ljudeh na podlagi opazovanj. Švicarski institut za epileptične bolezni je izdal statistiko, po kateri je bila ena tretjina bolnikov v zavodu v teku zadnjih deset let potomci ali otroci alkoholikov. Škodljivi vpliv alkohola na potomstvo se da razlagati na ta način, da alkohol pokvari v možu kakor ženi razplodno seme; s poskusi je dokazano, da se to plodno seme da okužiti kakor vsaka druga živa celica, to se je že dokazalo s poskusi na živalih, a z vzgledi na ljude! Z alkoholom se uničuje ljudski zarod, ker alkohol okužuje semena, iz katerih se rode slabotni, duševno in telesno bolni ter zaostali otroci.

*Ukradena violina. Profesor Edvard Ramperti v Novari je izboren igralec na gosli. Imel je že 25 let izborne gosli, ki jih je bil izgotovil znameniti italijanski izdelovalec gosli Guadagnini. Te dni se mu je predstavil mlad človek in ga prosil, naj bi poučeval njegovega brata na gosli. Obenem je umetnika takoj poprosil za njegovo vizitko. Profesor mu jo je dal, nakar je neznanec odšel v gledališče, kjer je profesor stalno igral in kjer je imel shranjene svoje gosli. Prekanjeni slepar si je tam dal izročiti profesorjeve gosli, legitimiral pa se je s profesorjevo vizitko. Zvečer je prišel profesor v gledališče, da bi sodeloval v orkestru in lahko si mislil njegovo presenečenje in potrnost, ko je videl kakemu lopovu je padel v roke.

*Zastrupljenje s svetilnim plinom. V Herusdorfu na pruskem Šleskem so našli jutraj družino kleparskega mojstra Panpsta nezvestno. Žena, hči in dva sinova so kmalu izdihnil. Panpsta pa so prenesli v bolnico. Njegovo stanje je brezupno. Družina se je bila zastrupila s svetilnim plinom, ki je bil pritekel v spalnico; najbrž je bila počila plinova cev.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Kupujte „Dan“!

Izvod samo 6 vinarjev.

Del. glavica:
K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 26. januarja 1912.

Termin.

Pšenica za mesec april 1912	za 50 kg	11-80
Pšenica za mesec oktober 1912	za 50 kg	10-99
Rž za mesec april 1912	za 50 kg	10-38
Koruzna za mesec maj 1912	za 50 kg	8-74
Oves za mesec april 1912	za 50 kg	9-79

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mlad gospod išče službe poštnega ali pisarniškega pomočnika. Naslov pove »Prva anončna pisarna.« 94—1

Nov kopirni okvir (Lichtpause Apparat) za stavne tehnike in večja množina strešne cementne opeke se ugodno proda. Kje, pove »Prva anončna pisarna.« 92—1

Celo noč odprto

Kavarna Leon

Celo noč odprto

Stari trg šte. 30

Lasne kite

po 5, 7, 9 in 12 K. Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K. — Lasne podlage in mrežič vse vrste. — Lasulje, brade, šminke itd. za gledališča. — Šminke in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli, Ljubljana

Pod Trančo 1 (zraven čevljarskega mostu) izdelovalnica za vsa lasna dela.

VABILO.

I. društvo hišnih posestnikov
v Ljubljani
ima svoj

občni zbor

v ponedeljek, dne 29. januarja t. l.
ob 8. uri zvečer
v mali dvorani hotela „Union“.
ODBOR.

Adolf Högner

preprogar in dekorater

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 13
(na vogalu Kolodvorske ulice) 76

se priporoča čast. p. n. občinstvu za vsa v preprogarsko stroko spadajoča dela, za izdelovanje oblaženega pohištva, celih interierjev, dekoracijskih in zastorskih del, okusno in solidno izvršenih, po reelnih ter zelo nizkih cenah.

Divani, otomani in žimnice vedno v zalogi.

Naročila se sprejemajo v cvetlični trgovini
v hotelu „Lloyd“, na Sv. Petra cesti.

Slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi
vljudno naznanjam, da sem prevzel dobroznano

gostilno „Zlata riba“

v Stritarjevi in Ribji ulici.

Točil bodem vedno le dobro in pristno vino in pivo iz soda ter postrezal vedno cenj. goste z dobro domačo kuhinjo. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Posebna soba za klube. Zmerne cene! Točna postrežba!

Za mnogobrojne obiske se priporoča

Emil Keržišnik,

gostilničar pri „Zlati ribi“.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

SITAR, Florjanska ulica.

BLAZNIK, Stari trg.

NAGODE, Mestni trg.

KANC, Sv. Petra cesta.

TREO, Sv. Petra cesta.

KUŠAR, Sv. Petra cesta.

PODBOJ, Sv. Petra cesta.

ELSNER, Kopitarjeva ulica.

BIZJAK, Bohoričeva ulica.

REMŽGAR, Zelena jama.

SVETEK, Zaloška cesta.

JAMŠEK, Tržaška cesta.

JEZERŠEK, Zaloška cesta.

LIKAR, Glince.

STRKOVIČ, Dunajska cesta.

ŠTRAUS, Škofja ulica.

Vse se je zgodilo v mrtvaški tišini. Brez giba, brez življenja sledi Lavra vsemu. Iz velikih in nepremičnih oči pa se trgajo solze, druga za drugo, blesteči biseri, rožni v božanski blaženosti, punčice krešejo ogenj materinske ljubezni, misel pa se pogreza v nadnaravno radost upanja in ubira slavno himno zmage: Roselys, Roselys, Hardy te ne požene!...

— Še vi, spregovori kraljica.

V nebeški zamaknenosti v notoku solz, prime Lavra za pero... Kraljica se približuje kupi... Lavra piše, podpisuje... Kraljica napolni kupo! Napolni jo z vsebino iz steklenice! Napolni jo s strupom Saitanovim!

V omotici, zamaknjena, jecljajoča se vzravnavava Lavra... v hipu pa jo groza zgrabi za grlo, srce se trga, noge ji odpovedujejo, razumeva... razumeva je!... Grozna, neumljena ji ponuja kraljica kupo!... Mati se zgardi na kolena, plazi se, dviga roke in prosi s srce pretresujočim glasom:

— Milost! Milost! Dajte mi, da vidim še zadnjikrat svojo hčer!...

S trdim nasiljem pa zapoveduje kraljica:

— Pijte!

Pa že se je vzravnavala Lavra kvišku, opotekla se in kriknila z divjim glasom?

— Nočem poginuti, ne da bi videla hčere!

— Pijte, ponavlja kraljica in se ji bliža.

— Pokažite mi hčer, in umreti hočem!...

Beseda pa je trenutno oživila v nji vse instinkte za življenje: — Ne, ne, nočem umreti! je bruhal iz sebe. Hči Roselys, plemič Hardy, poroka, smrtna obljuba, vse se je

tri, ki so pričakovali mrtvega otroka!...

Tihota polna strahu je ležala nad hišo Passavantovo. Vse je bilo zavito v temo, le šipe dveh oken so medlo puščale luč. Zamolki šepet je pretrgal vzušje. V okolici so se okna zapirala brez hrupa... Nekaj se je bilo pripetilo!...

Ko je bila ena, so vdrl v hišo; par klicev je padlo in končano je bilo: mala posadka najete deseterice ujeta, služinčad spravljena na varno, prostori zasedeni.

Poveljnik garde je pričakoval Izabelo pri vhodu. V par besedah je podal poročilo in končal: vse je šlo gladko, razven z malim plemičem. Kak zlodej, gospa! Ubogi Klavdij je temu dokaz, z razparanim trebuhom leži tam... kak stekel vrag!

— Mladi Passavant ranjen? je vprašala kraljica.

— Niti opraskan! je odgovoril kapitan, čudeč se čudnemu vprašanju.

— Dobro; zelo dobro! je rekla kraljica z neizrekljivo mirnostjo in nato ta burni pogovor:

— In kapela? — Razsvetljena, pripravljena. — Pisar? — V kapeli, gospa, z vsemi svojimi potrebščinami... Duhoven? — Pri oltarju, pripravljen za »oremus«. — In ona? — Ob vzožju oltarja, v molitvah. — In... On? — Grof Nevers čaka pred molilnico. — Dobro! Vodite me. K meni Bois Redon in pazi!

Kolos z obrazom punčke je posegel po ročaju bodala in to je zadostovalo kraljici. Dospela je do kapele in zagledala nepremičnega

Hiša Saint-Pol.

Zaradi inventure prodaja Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg št. 5

vso izgotovljeno obleko za gospode in dečke
ter konfekcijo za dame in deklice pod glo-
boko reducirano ceno. O. Bernatovič.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg šte. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živinsko sol; petrolej
(tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za
motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razsetljavo; gorilno olje za Diesel-
motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

Vse mineralne vode in studenčne produkte
vedno sveže v zalogi.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K. Slapšak: Turki pri Sv. Tilnu, Distrovana knjiga. Cena 1-20 K.	M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 1-50 K.	Šupar: 0 prvinah in spojinah, ilustr. v. Cena 1-50 K.	Brunet: Telovadba. Cena 4 K.	Mešček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.	
Marolt: Zgodo- vinske učne si- ke. Cena 2 K.	Vizitke	Engelbert Gangl: Beli rojaki. Cena vezani knjigi K 3.—, broširani K 2-60.	Kuverte s firmo	Kaj izide zopet ?	Trgovske račune
Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišnjakovega zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 1-50 K. — Rape: Mladini. Cena 1-50 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. zvezek. Cena 1-50 K.			Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 3 K. — Besedilo k Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.		Žirovnikove na- rodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.
Bretl: Kako si o- hranimo zobe. Cena 20 vin.	Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.	Razni napisi na lepenkah za šole.	Novo! Popravljal- na znamenja na tabelah.	Tabela o pravil- nem mešanju umetnih gnojil.	Vse tiskovine za knjižnice.
Uradne tiskovine za županstva.	Vse najnovejše ti- skovine za o- brtno - nadalje- valne šole.	Stereotipija	Litografija	Muzikalije	Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš,
Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik,
Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

— 26 —

Ivana Nevstrašnega. Srce ji je silno bilo; pri-
krivši pa to ljubezensko razburjenje, je vpra-
šala:

— Ali ste pripravljeni? — To je strašno,
gospa! — Ali ste pripravljeni? — Gospa, če
se izve, poginem sramotno... — Ali ste pri-
pravljeni?...

In kraljica, ki je gotovo oboževala Ivana
Nevstrašnega je kriknila s pogledom Bois Re-
donu: pozor!

Ivan Nevstrašni je zajel temni pogled in
to pot odgovoril: Pripravljen sem!

Vstopili so vsi štirje v kapelo. Kraljica je
krenila naravnost proti klečeči Lavri d' Am-
brun, zakrivajoči obraz z rokama in se je do-
teknila. Lavra je vztrepetala... Kakor zli duh
je šepetala sklonjena nad njo Izabela:

— Simulirala sem preiskavo; stanovalci
hiše so vsi na varnem in ne izvedo ničesar:

— Da, Veličanstvo, da... pomirite se Ve-
ličanstvo, moja velikodušnost! Raje si dam
iztrgati jezik... oh, in pred hipom sem vas
sovražila!... Ime dajete moji hčeri!... In me-
ni življenje!...

— Pomirite se, vstanite...

Lavra d' Ambrun je vstala ihtoč... in
strepetala. V sencih ji bije. V hipu se čuti lju-
bico!... Spomini prve in edine njene ljubezni
so vstali z vso silo v nji... rdečica jo oblije
in njen pogled pade na Ivana Nevstrašnega!...

In moč ljubezni, mogočnejša kakor vse na
svetu jo žene, tri korake napravi proti njemu,
roke se hočejo blodeč dvigniti... oni pa, ki ga
je ljubila stoji nepremično, nečuten bron — kon-

— 27 —

čano vse, vse strto: na veke je ljubica mrtva,
le mati še živi!

Kraljica je zasledovala, na oltarjevi stop-
njici stoječ ta hipni dogodek...

Gleda Lavro, ki se opoteka in vije pred
Nevers-om, premagana — in zapove duhovnu:

— Tu so akti, na ti mizi... In tu priče: ta
plemič, moj pisar, moj kapitan in jaz!... In tu
zaročenca: plemenita gospodična Lavra d'
Ambrun; najvišji in najmogočnejši gospod
Ivan Burgundski, grof krajine Nevers... Iz-
vršite svoje opravilo!

— Veličanstvo, šepče duhovnik, veste,
da je to svetoskrunstvo!

— in vi vedite, da vas dam strmoglaviti
v jarek hidelonskega stolpa, ako zinete še be-
sedico!

Duhovnik je pobledel, vzdihnil in opravilo
se je pričelo! Opravilo, ki je zvezalo Lavro d'
Ambrun in Ivana Nevstrašnega, moža Marga-
rite de Hainant!... V petnajstih minutah je
vse gotovo, manjkajo le še podpisi na aktih, ki
leže na mizici pri vходу v kapelo. Mizica z
čistinami in poleg kupa. Za kaj? Za koga ta
kupa, katere kovina se blesti iz mraka?...

S tresočo roko podpiše duhovnik in gre.

Kapitan se prekriža in gre.

Pisar podpiše in gre.

Bois-Redon podpiše in ostane! Kraljica
podpiše ženitbeno listino s trdo potezo, ka-
kor smrtno obsodbo. In sedaj Ivan Nevstrašni.
Prime pero in je odložil, prime zopet in s sra-
gami na čelu piše počasi... podpisuje... pod-
pisal je!

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČESARK, Selenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKA VRH, Sv. Jakoba trg